

HVMFS 2019:24

Utkom från trycket
den 17 december 2019

Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om ändring i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2017:20) om kartläggning och analys av ytvatten enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön;

beslutade den 10 december 2019.

Havs- och vattenmyndigheten föreskriver¹ med stöd av 3 kap. 4 §, 4 kap. 8 § och 9 kap. 3 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) i fråga om Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2017:20) om kartläggning och analys av ytvatten enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön

dels att rubriken till föreskrifterna samt 1–3, 6, 8 och 9–15 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas nio nya paragrafer, 8 a–8 i §§, av följande lydelse, och beslutar följande allmänna råd.

Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om kartläggning och analys av ytvatten enligt vattenförvaltningsförordningen (2004:660)

Tillämpningsområde

1 § Vattenmyndigheten ska tillämpa dessa föreskrifter då myndigheten utför och redovisar uppgifter om ytvattenförekomster enligt 3 kap. 1 och 2 §§, hur kvalitetskraven ska bestämmas enligt 4 kap. 3–4 a §§ vattenförvaltningsförordningen (2004:660) samt redovisar sådana uppgifter enligt 9 kap. 2 § samma förordning.

2 § Termer och uttryck som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i vattenförvaltningsförordningen (2004:660) och Havs- och

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område, senast ändrat genom Kommissionens direktiv 2014/101/EU av den 30 oktober 2014 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/105/EG av den 16 december 2008 om miljökvalitetsnormer inom vattenpolitikens område och ändring och senare upphävande av rådets direktiv 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG och 86/280/EEG, samt om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/39/EU av den 12 augusti 2013 om ändring av direktiven 2000/60/EG och 2008/105/EG vad gäller prioriterade ämnen på vattenpolitikens område.

vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten om inte annat anges i 3 § i detta kapitel.

Definitioner

3 § I dessa föreskrifter avses med

Betydande påverkan: den påverkan från mänsklig verksamhet som, ensam eller tillsammans med övrig påverkan, kan ha sådan effekt på status eller potential att den kan medföra att en ytvattenförekomst riskerar att inte uppfylla kvalitetskrav enligt 4 kap. vattenförvaltningsförordningen (2004:660).

Riskbedömning: bedömning, i enlighet med bilaga II avsnitt 1.5 andra stycket i direktiv 2000/60/EG, av om ytvattenförekomsten riskerar att inte uppfylla kvalitetskrav enligt 4 kap. vattenförvaltningsförordningen (2004:660).

Tilldelning av typtillhörighet

6 § Vattenmyndigheten ska tillse att ytvattenförekomster ges en typtillhörighet för sjöar och vattendrag respektive kustvatten enligt tabell 1–3 nedan. I bilaga 1 till dessa föreskrifter anges de limniska vattentypsregionerna inom vilka en indelning av typtillhörighet ska göras enligt denna paragraf. Kustvattentyperna och deras utbredning anges i bilaga 2. Vid behov kan en ytvattenförekomst bli föremål för tilldelning av ny typtillhörighet.

Tabellerna 1–2 nedan anger de kriterier som ska tillämpas vid typindelningar av sjöar respektive vattendrag. De beteckningar som anges i parentes vid varje kriterium ska anges som index. Detta index utgör typtillhörighet för en sjö eller ett vattendrag. Exempel; en sjö belägen i södra Sverige med medeldjup under 3 meter och med låg alkalinitet och låg humushalt anges med typbeteckningen 1 GLK.

Tabell 1. Indelningskriterier för typtillhörighet, sjöar

Region	Medeldjup (m)	Alkalinitet (mekv l ⁻¹)	Humus* (mg Pt l ⁻¹)
Södra Sverige (1)	<3 (G)	≤1 (L)	≤30 (K)
Norra Sverige <200 m (2)	3–15 (M)	>1 (H)	>30 (B)
Norra Sverige 200–800 m (3)	>15 (D)		
Norra Sverige >800 m (4)			

* Alternativa gränsvärden ≤0,06 och >0,06 (Absorbans vid 420 nm i en 5 cm kyvett, AbsF420).

Tabell 2. Indelningskriterier för typtillhörighet, vattendrag

Region	Tillrinningsområdets storlek (km ²)	Vattendragsslutning (%)
Södra Sverige (1)	<100 (L)	<0,1 (F)
Norra Sverige <200 m (2)	100–1000 (M)	0,1–2 (M)
Norra Sverige 200–800 m (3)	>1000 (S)	>2 (B)
Norra Sverige >800 m (4)		

Tabell 3. Indelningskriterier för typtillhörighet, kustvatten* och vatten i övergångszon

Medeldjup (m)	Om-blandning/skiktning	Salinitet (PSU)	Vågor	Vatten-utbyte (dagar)	Botten-substrat	Is-dagar
Grunt <30	Permanent skiktat	Färskvatten <0,5	Mycket utsatt	<10	Hård	<90

Djupt ≥30	Delvis skiktat	Låg Oligohalint ≥0,5–<3	Utsatt	≥10– <40	Sand/ grus	≥90– 150
		Hög Oligohalint ≥3–<6 Mesohalint ≥6–<18 Polyhalint ≥ 18–<30 Euhalint ≥30	Mindre utsatt Skyddat	≥40	Lera Blandade sediment	>150

HVMFS 2019:24

* Kustvattentyperna finns definierade enligt bilaga 2.

Beskrivning och dokumentering av mänsklig verksamhets betydande påverkan på ytvattenförekomster

8 § Vattenmyndigheten ska först identifiera typ och omfattning av mänsklig verksamhets påverkan och bedöma vilken eller vilka ytvattenförekomster som kan påverkas.

Vattenmyndigheten ska därefter beskriva och dokumentera den betydande mänskliga påverkan (påverkansanalys) som ytvattenförekomsten är utsatt för eller kan komma att bli utsatt för i enlighet med 9 § i dessa föreskrifter samt bilaga II avsnitt 1.4 i direktiv 2000/60/EG, enligt följande indelning:

1. punktkällor för föroreningar,
2. diffusa föroreningskällor,
3. vattenuttag,
4. flödesreglering,
5. morfologiska förändringar,
6. annan betydande mänsklig påverkan,
7. markanvändning.

För berörd ytvattenförekomst eller berörda ytvattenförekomster ska avseende betydande påverkanskällor dokumenteras geografiskt läge, verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251), verksamhet enligt bilaga I i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 166/2006 av den 18 januari 2006 om upprättande av ett europeiskt register över utsläpp och överföringar av föroreningar och om ändring av rådets direktiv 91/689/EEG och 96/61/EG samt unik identitet om vedertagen sådan finns.

I dokumenteringen ska det framgå till vilka ytvattenförekomster det i betydande mängd släpps ut eller tillförs ämnen och ämnesgrupper som är upptagna i tabell 1 i bilaga 2 och tabell 1 i bilaga 5 till Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten samt till vilka ytvattenförekomster det släpps ut eller tillförs ämnen och ämnesgrupper som är upptagna i bilaga 6 till Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten.

8 a § Den nationella planen enligt 11 kap. 28 § miljöbalken är, enligt 25 och 26 §§ förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter, vägledande och ska främja att relevanta delar av vattenmyndighetens arbete bedrivs med den prioriteringsordning som behövs för att genomföra planen.

8 b § Vattenmyndigheten ska preliminärt identifiera en ytvattenförekomst som kraftigt modifierad enligt 4 kap. 3 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) om en bedömning visar att

HVMFS 2019:24

1. ytvattenförekomsten omfattas av en sådan betydande mänsklig påverkan som utgörs av vattenuttag, flödesreglering eller morfologiska förändringar enligt 8 § första stycket 3–5 (påverkansanalys),

2. ytvattenförekomsten riskerar att inte nå god ekologisk status enligt 4 kap. 4 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) till följd av hydromorfologiska förändringar (riskbedömning) och

3. ytvattenförekomsten har ändrat sin fysiska karaktär på ett väsentligt sätt till följd av mänsklig verksamhet.

Vattenmyndigheten ska bedöma att ytvattenförekomsten har ändrat sin fysiska karaktär på ett väsentligt sätt om

1. både kvalitetsfaktorn hydrologisk regim alternativt hydrografiska villkor och kvalitetsfaktorn morfologiskt tillstånd kan antas vara otillfredsställande eller dålig enligt Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten och

2. ovan nämnda kvalitetsfaktorer är permanent försämrade till följd av mänsklig verksamhet.

8 c § Vattenmyndigheten ska, utöver de fall som anges i 8 b §, preliminärt identifiera en ytvattenförekomst som kraftigt modifierad enligt 4 kap. 3 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) om en utredning och en bedömning visar att ytvattenförekomsten har ändrat sin fysiska karaktär på ett väsentligt sätt med utgångspunkt i att

1. kvalitetsfaktorn hydrologisk regim alternativt hydrografiska villkor kan antas vara måttlig, otillfredsställande eller dålig enligt Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten och kvalitetsfaktorn morfologiskt tillstånd kan antas vara måttlig, otillfredsställande eller dålig enligt Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten och

2. ovan aktuella kvalitetsfaktorer är permanent försämrade till följd av mänsklig verksamhet.

Allmänna råd till 8 b och 8 c §§

Det kan anses vara uppenbart att en ytvattenförekomsts fysiska karaktär är väsentligt ändrad om båda kvalitetsfaktorerna hydrologisk regim alternativt hydrografiska villkor och morfologiskt tillstånd kan antas ha otillfredsställande eller dålig status.

Det kan inte anses vara uppenbart att en ytvattenförekomsts fysiska karaktär är väsentligt ändrad om endast en av kvalitetsfaktorerna hydrologisk regim alternativt hydrografiska villkor eller morfologisk tillstånd har bedömts.

Det kan inte anses vara uppenbart att en ytvattenförekomsts fysiska karaktär är väsentligt ändrad om kvalitetsfaktorerna hydrologisk regim alternativt hydrografiska villkor eller morfologiskt tillstånd kan antas vara måttlig status. Detta på grund av att måttlig status kan vara nära eller mycket nära god status, vilket endast kan anses tyda på en förändrad fysisk karaktär som inte är väsentlig.

När en analys enligt 8 c § visar att hydrologisk regim alternativt hydrografiska villkor och morfologiskt tillstånd kan antas vara måttlig och nära eller mycket nära otillfredsställande status enligt Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten kan ytvattenförekomstens fysiska karaktär anses vara väsentligt ändrad.

Bedömningen av om ytvattenförekomsten har ändrat sin fysiska karaktär på ett väsentligt sätt bör göras tillsammans med motsvarande bedömningar för de ytvattenförekomster som påverkas av samma påverkanstryck inom ett delavrinnings-, huvudavrinnings- eller kustområde alternativt kustvatten.

8 d § När vattenmyndigheten har identifierat en ytvattenförekomst som preliminärt kraftigt modifierad ska vattenmyndigheten identifiera och redogöra för

1. den betydande negativa påverkan på den specificerade vattenanvändningen eller miljön i stort enligt 4 kap. 3 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) beaktat nationell, regional eller lokal skala samt

2. vilka hydromorfologiska förändringar som behövs för att ytvattenförekomsten ska uppnå god ekologisk status och om dessa förändringar innebär en betydande negativ påverkan på den specificerade vattenanvändningen eller miljön i stort.

8 e § Vattenmyndigheten ska, efter att stegen i 8 b–d §§ i dessa föreskrifter genomförts, förklara en ytvattenförekomst som kraftigt modifierad om förutsättningarna i 4 kap. 3 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) är uppfyllda.

8 f § Vattenmyndigheten ska förklara en ytvattenförekomst som konstgjord om den har skapats genom mänsklig verksamhet och förutsättningarna i övrigt i 4 kap. 3 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) är uppfyllda.

8 g § Vattenmyndigheten ska tillse att en konstgjord eller kraftigt modifierad ytvattenförekomst tilldelas den ytvattenkategori som ytvattenförekomsten bäst stämmer överens med.

Vattenmyndigheten ska, enligt 2 kap. 6–8 §§ Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten, bedöma den konstgjorda eller den kraftigt modifierade ytvattenförekomstens ekologiska potential.

8 h § Finner vattenmyndigheten att det inte finns grund för en ytvattenförekomst att vara förklarad som konstgjord eller kraftigt modifierad ska vattenmyndigheten bedöma ytvattenförekomsten som en naturlig ytvattenförekomst.

8 i § Vattenmyndigheten ska göra resultaten av bedömningarna som är genomförda enligt 8 b–8 h §§ tillgängliga i av Havs- och vattenmyndigheten angiven databas. Vattenmyndigheten ska med hänsyn till de krav som ställs 2 kap. 4 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) sammanfatta och presentera informationen på ett lättförståeligt sätt.

Riskbedömning

9 § Vattenmyndigheten ska för varje ytvattenförekomst bedöma om den på grund av effekterna av mänsklig verksamhets betydande påverkan, identifierad enligt 8 §, riskerar att inte uppfylla kvalitetskrav enligt 4 kap. vattenförvaltningsförordningen (2004:660). Vid riskbedömningen ska vattenmyndigheten utgå från typ och omfattning av mänsklig verksamhets betydande påverkan, ytvattenförekomstens känslighet, samt all annan relevant information inbegripet miljöövervakningsdata. Modellerade uppgifter får användas.

Vattenmyndigheten ska även för de ämnen som avses i 15 § Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2015:26) om övervakning av ytvatten enligt vattenförvaltningsförordningen (2004:660) identifiera för vilka ytvattenförekomster det finns en risk för att halterna i sediment och biota ökar signifikant.

Vattenmyndigheten ska för berörd ytvattenförekomst eller berörda ytvattenförekomster avseende betydande påverkanskällor dokumentera typ och omfattning.

HVMFS 2019:24 Ekonomisk analys

10 § Vattenmyndigheten ska se till att det för varje vattendistrikt görs en ekonomisk analys av vattenanvändningen enligt 3 kap. 1 § första stycket 3 vattenförvaltningsförordningen (2004:660).

Register över skyddade områden med vattenanknytning

11 § Vattenmyndigheten ska tillse att register över skyddade områden enligt 3 kap. 2 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) innehåller data som beskriver områdets geografiska avgränsning, i standardiserat GIS-format, och som anger dess unika identitet där sådan finns.

Register enligt första stycket ska även innehålla uppgift om områdets namn, enligt vilket eller vilka EU-direktiv området är utpekad, svensk lagstiftning som skyddar området samt syftet med skyddet.

Register över utsläpp och spill

12 § Vattenmyndigheten ska sammanställa register över utsläpp och spill enligt 3 kap. 2 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) för varje vattendistrikt. Registret ska åtminstone innehålla uppgifter som samlats in i enlighet med 8 § för de ämnen och ämnesgrupper som är upptagna i bilaga 6 till Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten. Registret ska även ange koncentrationer i sediment och biota där sådan information finns samt kartor där sådana finns.

14 § Ytvattenförekomsterna ska hållas uppdaterade med åtminstone följande attribut;

Identiteter enligt 5 §, distriktskod, identitet för delavrinnings- respektive huvudavrinningsområde, kategorikod, typtillhörighet, typ och omfattning av betydande påverkan enligt 8 och 8 b §§, riskbedömning enligt 9 §, uppgift om ytvattenförekomsten är konstgjord eller kraftigt modifierad samt unik identitet där sådan finns på skyddat område.

15 § Det ska via den unika identiteten för ytvattenförekomsten vara möjligt att spåra underlag och bedömningar som har legat till grund för den information som ingår i de underlag som redovisas till Havs- och vattenmyndigheten enligt 9 kap. 2 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660).

Uppdateringar och korrigeringar av data, underlag och bedömningar ska utföras utan att ursprungliga data om ytvattenförekomsten förloras. Det ska tydligt framgå att data har ändrats, vilken myndighet som har utfört ändringen och datum då ändringen skett.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2020.

På Havs- och vattenmyndighetens vägnar

JAKOB GRANIT

Ramona Liveland